๒.ศึกษา และวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ รวมทั้งสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในระดับโลก ภูมิภาค ประเทศ กลุ่มจังหวัดและจังหวัด

๒.๑ ศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ใน มาตรา ๖๕ ให้รัฐบาลต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อใช้เป็นทิศทางการบริหารประเทศในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี รวมทั้งออกเป็นพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดในหมวด ๑ มาตรา ๕ ให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลัง ผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี ส่งผลให้ทุกแผนรวมทั้งแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วจะต้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว

แผนยุทธศาสตร์ชาติกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการ พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ความมั่นคง

- การมีความมั่นคงปลอดภัย จากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหาร ประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
- สังคม มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนำประเทศ ชุมชน มีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น
- ประชาชน มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
- ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

ความมั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกระดับเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำ ของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น

- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนำคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญ ในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง
- ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยำกรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม จนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์
- การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลก ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม
- มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน
- ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์หลักสำคัญ ๖ ข้อ ที่ถ่ายทอดจากวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อย และสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไข ปัญหาเดิม และป้องกันไม่ให้ปัญหาใหม่เกิดขึ้น

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติเพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้าน ความมั่นคง

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญ ก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน

๕. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้ กลไกส่าคัญต่าง ๆ ท่างานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑. การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความส่าคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิต ทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบด้วย (๑) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (๒) เกษตรปลอดภัย (๓) เกษตรชีวภาพ (๔) เกษตรแปรรูป และ (๕) เกษตรอัจฉริยะ

๒. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยสร้างอุตสาหกรรมและบริการ แห่งอนาคตที่ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและ เทคโนโลยีแห่งอนาคต ประกอบด้วย (๑) อุตสาหกรรมชีวภาพ (๒) อุตสาหกรรมและ บริการการแพทย์ครบวงจร (๓) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ (๔) อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์และ (๕) อุตสาหกรรม ความมั่นคงของประเทศ

๓. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยการรักษาการเป็น จุดหมายปลายทางที่ส่าคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ และเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย (๑) ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (๒) ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (๓) ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย (๔) ท่องเที่ยวส่าราญทางน้ำ และ (๕) ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

๔. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐาน ทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจน โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดย (๑) เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ (๒) สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (๓) เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ (๔) พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ (๕) รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค

๕. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนา ผู้ประกอบการยุคใหม่ ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มี ความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดย (๑) สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ (๒) สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน (๓) สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด (๔) สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล และ (๕) ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วม ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์

๒. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพ ในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย (๑) ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อม ให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ (๒) ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดรับกับศตวรรษที่ ๒๑ (๓) ช่วงวัยแรงงาน ยกระดับศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และ (๔) ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ

๓. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา

๔. การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

๕. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม

๖. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์

๗. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและ พัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ได้แก่

๑. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

๒. การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี

๓. การเสริมสร้างพลังทางสังคม

๔. การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

ยุทธศาสตร์ชาติ ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ประเด็น ได้แก่

๑. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

๒. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

๓. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ โดย (๑) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (๒) มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหาย จากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๓) มุ่งเป้าสู่การลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของภาครัฐและภาคเอกชน และ (๔) พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

๔. พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้น ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

๕. พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย ๘ ประเด็น ได้แก่

๑. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และ ให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส

๒. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย และเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่

๓. ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

๔. ภาครัฐมีความทันสมัย

๕. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

๖. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๗. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น

๘. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชน โดยเสมอภาค

๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ คือ การนำพาประเทศไปสู่เศรษฐกิจการสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

๑.เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค

๓.วิถีชีวิตที่ยั่งยืน

๔.ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ

ภาพที่ ๒.๑ ๑๓ หมุดหมาย สู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน

สามารถแยกเป็น ๑๓ ประเด็นการพัฒนาได้ดังนี้

๑.ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

- มีการปรับโครงสร้างให้มีผลิตภาพและผลตอบแทนสูง
- เกษตรกรเข้าถึงช่องทางการตลาด

- มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม อาทิ แหล่งน้ำ และระบบโลจิสติกส์
- เทคโนโลยีชีวภาพได้รับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๒.ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน

- มีภาพลักษณ์ในฐานะจุดหมายการท่องเที่ยวเน้นคุณค่าและความยั่งยืน
- มีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวรูปแบบเฉพาะกิจกรรมหลากหลาย เพื่อดึงดูดนักเที่ยวเที่ยวคุณภาพ
- รายได้จากการท่องเที่ยวกระจายสู่เมืองรอง ชุมชนและผู้ประกอบการรายย่อย

๓. ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน

- มีการลงทุนพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และทักษะแรงงานอย่างต่อเนื่อง
- ปริมาณการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าภายในประเทศเพิ่มขึ้นและมีสถานีอัดประจุไฟฟ้าที่เพียงพอและครอบคลุม
- มีมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบและแผนรองรับการเปลี่ยนผ่านที่ชัดเจน

๔. ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

- มีชื่อเสียงในการให้บริการทางการแพทย์ขั้นสูง โรคเฉพาะทางบริการความงามและการส่งเสริมสุขภาวะ
- ลงทุนวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีขั้นสูง
- ระบบสาธารณสุขมีคุณภาพ สามารถจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอและเหมาะสม ต่อผู้รับบริการจากทั้งใน และต่างประเทศ

๕.ไทยเป็นประตูการค้า การลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

- กฎระเบียบ กระบวนการนำเข้าส่งออก และข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมศักยภาพ เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ และสามารถลดต้นทุนโลจิสติกส์
- โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคมขนส่งในอาเซียนไร้รอยต่อ
- ผู้ประกอบการมีศักยภาพการแข่งขันในระดับสากล

๖.ไทยเป็นฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัลของอาเซียน

- เทคโนโลยี ความรู้ และนวัตกรรม ทั้งซอฟท์แวร์และดิจิทัลคอนเทนต์ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- มีโครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยแวดล้อมที่ส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้านดิจิทัล
- มีระบบเฝ้าระวังและป้องกันการโจมตีทางไซเบอร์ ประชาชนมีทักษะทางดิจิทัล

๗. ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

- การแข่งขันเปิดกว้างและเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำระหว่าง SMEs และธุรกิจขนาดใหญ่
- SMEs มีศักยภาพสูง สามารถพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
- SMEs มีบทบาทในภาคการส่งออก สามารถเชื่อมโยงกับ GVCs
- วิสาหกิจเพื่อสังคมขยายตัว และวิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม

๘.ไทยมีพื้นที่และเมืองหลักของภูมิภาคที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ทันสมัย และน่าอยู่

- ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ลดลง ทั้งในด้านเศรษฐกิจและบริการสาธารณะ มีการพัฒนาเศรษฐกิจตามศักยภาพพื้นที่ และเชื่อมโยงระหว่างเมืองและชนบท
- พื้นที่เศรษฐกิจ/เมืองหลักมีโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- อปท. ชุมชน ภาคเอกชนในพื้นที่มีศักยภาพและบทบาทในการพัฒนาพื้นที่และเมือง

๙.ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

- คนจนข้ามรุ่นลดลง จากมาตรการช่วยเหลือแบบมุ่งเป้าและฐานข้อมูลที่สามารถระบุคนจนและปัญหา
- นโยบายการเงินการคลังและกฎหมายส่งเสริมการกระจายรายได้
- ทุกกลุ่มคนสามารถเข้าถึงดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง
- เด็กยากจนสามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ
- ความคุ้มครองทางสังคมเพียงพอเหมาะสม

๑๐.ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

- ขยะและน้ำเสียได้รับการจัดการที่ถูกต้องและหมุนเวียน กลับไปใช้ประโยชน์มากขึ้น
- พลังงานหมุนเวียนเป็นแหล่งพลังงานหลักสำหรับการผลิตไฟฟ้าของประเทศ
- ผลิตภัณฑ์ที่มาจากวัสดุเหลือใช้และปล่อยคาร์บอนในปริมาณต่ำได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านการพัฒนานวัตกรรมการผลิต และการจูงใจผู้บริโภค

๑๑.ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- พื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยสูงได้รับการจัดการให้มีความเสี่ยงที่ลดลง
- ป่าและพื้นที่ชุ่มน้ำได้รับการอนุรักษ์
- ระบบการจัดการภัยในทุกระดับได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพที่สูงขึ้น

- เป้าหมายการลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนพัฒนาพื้นที่ ▪ ทุกภาคส่วนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการรับมือกับภัยธรรมชาติ

๑๒.ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

- ระบบการศึกษามีคุณภาพ สามารถพัฒนาทักษะสำคัญและเอื้อต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- สถาบันอุดมศึกษาปรับบทบาทให้สามารถพัฒนาทุนมนุษย์ในทุกช่วงวัย
- กลไกการพัฒนาฝีมือมีคุณภาพ ทันสมัย ได้มาตรฐาน
- นโยบายการจัดการกำลังคนภายใต้สังคมสูงวัยมีความชัดเจนและระบบฐานข้อมูลการจัดการกำลังคนมีประสิทธิภาพ
- สถาบันทางสังคมเอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๑๓.ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

- ภาครัฐบูรณาการเป็นเอกภาพ
- โครงสร้างภาครัฐมีความยืดหยุ่น และมีความยั่งยืนทางการคลัง
- การบริหารงานภาครัฐและการให้บริการสาธารณะปรับสู่รูปแบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ
- กฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรการภาครัฐทันสมัย สนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ
- ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและติดตามตรวจสอบการพัฒนาประเทศ

๒.๓ สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ที่ปลี่ยนแปลงไปทั้งในระดับโลก ภูมิภาค ประเทศ กลุ่มจังหวัดและจังหวัด

๒.๓.๑ บริบทใหม่ของโลกในอนาคตข้างหน้า (ธนาคารแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๔)

๑) การเพิ่มขึ้นของประชากรและประชากรผู้สูงอายุของโลก

โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และการเข้าสู่โลกแห่งผู้สูงวัยโดย ประชากรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยทวีปเอเชียยังคงเป็นทวีปที่มีสัดส่วนประชากรโลกมากที่สุด ขณะเดียวกันอายุขัยเฉลี่ยของประชากร โลกก็เพิ่มสูงขึ้นและก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย

๒) ความมั่นคงด้านทรัพยากรอาหาร พลังงาน น้ำ และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

น้ำ อาหาร และพลังงาน เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ รวมทั้งในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ปัจจุบัน ช่องว่างในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำ อาหาร และพลังงานระหว่างคนในสังคมมีมากขึ้นทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งยังมีแนวโน้มที่ช่องว่างนี้จะกว้างขึ้นอีก เนื่องจากการเพิ่มจำนวนขึ้นของประชากร ขณะเดียวกัน ชุมชนเมืองก็จะมีการขยายตัวกันเพิ่มมากขึ้น ในช่วงหลายปีที่

ผ่านมาวิกฤตอาหารได้เกิดขึ้นในหลายประเทศ สร้างความวิตกกังวลต่อสถานการณ์อาหารโลก โดยมองว่าในอนาคตโลกอาจจะต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตการขาดแคลนพืชอาหารและพืชพลังงาน รวมถึงการขาดแคลนทรัพยากรน้ำและพลังงาน นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศของโลกได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาภาคการเกษตร และการพัฒนาในด้านอื่นๆ ที่สำคัญของโลกด้วยเช่นกัน

๓) ความต้องการบริการทางการแพทย์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลจากภาวะการเกิดโรคอุบัติใหม่ COVID-19

๔) ความเป็นปัจเจกบุคคล

พฤติกรรมของคนในแต่ละยุคส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจที่ต่างกัน โดยตัวกำหนดพฤติกรรมคือสภาพแวดล้อมที่คนแต่ละยุคเผชิญ เช่น ยุค Baby Boom คือคนที่มีอายุ ๕๖ ปีขึ้นไป เกิดช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อกลับจากสงครามคนกลุ่มนี้กลับมามีครอบครัวและเผชิญกับการแข่งขันสูง จึงทำงานหนักเพราะต้องการความมั่นคงในชีวิต ยุค Gen X คือคนที่อายุ ๓๖-๕๕ ปี ต้องการความสมดุลในชีวิตระหว่างการทำงานกับการพักผ่อน ซึ่งขณะนี้เป็นกำลังแรงงานหลักในปัจจุบัน ส่วนยุค Gen Y อายุ ๒๐-๓๕ ปี กลุ่มนี้ได้ชื่อว่าเป็นปีเตอร์ แพน เพราะมีความเป็นเด็กตลอดเวลา อยากได้อะไรต้องได้ เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่ปลายนิ้ว และอีกเกือบ ๑๐ ปีข้างหน้า คนกลุ่มนี้จะมีถึงครึ่งหนึ่งของกำลังแรงงานในอนาคต ดังนั้น ประเด็นชวนคิด คือ อีก ๑๐ ปีต่อไป Gen Y จะมีบทบาทมากขึ้น ทั้งด้านกำลังแรงงานและการบริโภค ธุรกิจจะปรับตัวอย่างไรต่อรูปแบบการทำงานของของแรงงานและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่จะเปลี่ยนไป

๕) เทคโนโลยีนวัตกรรม

เทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย อาทิ Internet of Things, Robots, Artificial Intelligence (AI), Drones, Blockchain, Virtual reality, 3D Printing และ Electric vehicle ซึ่งเข้ามามีบทบาทในโลกมากขึ้น น่าสนใจว่าไทยพร้อมรับกับเทคโนโลยีเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

มองในด้านผู้ใช้งานเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานอย่าง Internet พบว่าคนไทยมีอัตราการใช้ Internet ต่อหัวมากกว่าค่าเฉลี่ยโลกและกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก และใช้เวลากับ Mobile Internet มากที่สุดในโลก เฉลี่ย ๔ ชั่วโมงต่อวัน ในทางกลับกัน หากมองด้านความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี พบว่าประเด็นนี้สะท้อนจุดอ่อนของโครงสร้างเศรษฐกิจไทย และพบ ๒ ประเด็นชวนคิด

(๑) ไทยขาดบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ที่สามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งเป็นความเห็นของผู้ประกอบการ และยังเห็นได้จากข้อมูลทางสถิติที่พบว่า สัดส่วนผู้จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ของไทยอยู่ที่ร้อยละ ๒๒ ของบัณฑิตที่จบการศึกษาทั้งหมด น้อยกว่ามาเลเซีย เกาหลีใต้ และอินโดนีเซียที่อยู่ที่ร้อยละ ๓๓ ร้อยละ ๓๒ และ ร้อยละ ๒๔ ตามลำดับ อีกทั้งไทยยังผลิตบัณฑิตที่จบคณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์เท่ากับเมื่อ ๑๐ ปีก่อน สะท้อนว่าการศึกษาไทยปรับไม่ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป

(๒) เทคโนโลยีเหมือนกระจกสองด้าน ด้านหนึ่งคือมีประโยชน์ เทคโนโลยีทำให้มนุษย์สะดวกและจัดการสิ่งต่างๆ ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ธุรกิจสามารถใช้ระบบ Automation จัดการคลังสินค้าโดยแทบไม่ต้องใช้แรงงานเลย ผู้บริโภคสามารถควบคุมอุปกรณ์ภายในบ้านผ่านเพียงแค่มือถือเครื่องเดียว และแพทย์จะ

มี AI ช่วยในการวินิจฉัยโรคมากขึ้น แต่อีกด้านหนึ่ง เทคโนโลยีก็อาจสร้างผลกระทบต่อมนุษย์ได้ หากมนุษย์ปรับตัวไม่ทันหรือใช้อย่างไม่เหมาะสม ประเด็นที่เริ่มเห็นชัด เช่น มีความกังวลว่าเทคโนโลยีอย่าง Automation จะมาทำงานแทนคน กรณีของไทย Automation อย่างการนำหุ่นยนต์มาใช้ไม่ใช่เรื่องใหม่ ระบบดังกล่าวใช้เพื่อบรรเทาปัญหาขาดแคลนแรงงานมา ๕–๑๐ ปีแล้ว นอกจากนี้ การผลิตในบางอุตสาหกรรมของไทย เช่น ยานยนต์ ยังมีความเชี่ยวชาญด้านการใช้หุ่นยนต์ติดอันดับ ๙ ของโลก ซึ่งหากกระแสเทคโนโลยียังดำเนินต่อไป โดยไม่มีการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่ดีพอ เป็นไปได้ที่ Automation อาจส่งผลต่อความมั่นคงในอาชีพของแรงงานบางประเภท ต่างจากในอดีตที่ไม่เห็นผลกระทบอย่างชัดเจน ดังนั้น มนุษย์กับเทคโนโลยีจะอยู่ร่วมกันอย่างไร ต้องปรับตัวมากแค่ไหน เพื่อจำกัดผลกระทบให้น้อยที่สุด

๖) ความเป็นเมือง

ผู้ที่ทำการศึกษา Mega trends ของโลกหลายราย ยกให้ความเป็นเมืองเป็น Trend อันดับต้นๆ ที่น่าสนใจ ตัวอย่างเช่น Frost & Sullivan ให้ความสำคัญกับความเป็นเมืองมาเป็นอันดับ ๑ เพราะโอกาสที่ Trend นี้จะเกิดขึ้นมีสูงและจะมีผลต่อเศรษฐกิจโลกสูง สูงกว่า Trend อื่นๆ เช่น การตระหนักถึงพลังงานในอนาคต (Future of energy) และการตระหนักถึงสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี (Health, Wellness and Well-being) เป็นต้น

หากกล่าวถึงความเป็นเมืองในยุคนี้ ความเป็นเมืองแบบ Smart city อย่างสิงคโปร์และฮ่องกงจะมาแรง โดยทั้ง ๒ ประเทศมีอัตราความเป็นเมืองอยู่ที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งเป็นอันดับ ๑ ของโลก ส่วนหนึ่งเพราะทั้ง ๒ ประเทศมีขนาดพื้นที่ไม่มาก ทำให้สามารถจัดวางโครงข่ายโทรคมนาคมได้อย่างครอบคลุม ผู้ซื้อผู้ขายจึงได้ประโยชน์จากระบบข้อมูลข่าวสาร และเข้าถึงตลาดได้ด้วยต้นทุนทางธุรกรรมที่ต่ำมาก

ในความเป็นจริงไม่ใช่ทุกเมืองจะเป็นแบบสิงคโปร์หรือฮ่องกงได้ เพราะระดับการพัฒนายังไปไม่ถึงระดับนั้น เช่น บราซิล ไนจีเรีย อินโดนีเซีย หรือแม้แต่ไทย โดยความเป็นเมือง (Urbanization rate) ของไทยอยู่ที่ร้อยละ ๕๐ อันดับความเป็นเมืองอยู่ที่อันดับ ๑๒๔ ของโลก สะท้อนว่าความเป็นเมืองของไทยยังไม่สูง เป็นระดับที่ยังต้องพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ต้องใช้เงินลงทุนสูง ควบคู่ไปกับการคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๒ ปัจจัยภายในประเทศไทย(ธนาคารแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๓)

๑. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

ในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมานี้ ประชากรไทยได้เพิ่มช้าลงอย่างมาก อันเป็นผลมาจากอัตราเกิดแต่ละปีได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันอัตราเพิ่มประชากรของประเทศไทยอยู่ที่เพียงร้อยละ ๐.๘ เท่านั้น ทั้งยังมีแนวโน้มว่าอัตราเพิ่มประชากรนี้จะลดต่ำลงไปอีกจนเหลือร้อยละ ๐ ในอีกไม่เกิน ๒๐ ปีข้างหน้า หลังจากนั้นอาจลดลงถึงขั้นติดลบก็เป็นได้ ในอนาคตคาดการณ์ว่า ประชากรอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จะมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ ๒๓ ซึ่งเป็นการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบ เหตุการณ์ดังกล่าวจะเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคต่อประเทศไทย โดยด้านหนึ่งประเทศไทยจะมีโอกาสในการขยายตลาดสินค้าและบริการด้าน การแพทย์และสุขภาพ การศึกษาหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขณะเดียวกันประเทศไทยเองก็ต้องปรับตัวเตรียม ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและ

ระบบสวัสดิการสังคมในการรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมทั้งยังต้องเตรียมรับมือกับปัญหาจำนวนแรงงานที่จะขยายตัวช้าลงและมีจำนวนลดลงในอนาคต ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว

๒. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

๒.๑ ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนับจากนี้ไปจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของ “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)” มีการเติบโตอย่างมั่นคงบนรากฐานวัฒนธรรมอันดีงาม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ Creative Economy เป็นพลังขับเคลื่อนที่สามารถสร้างความสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับของตลาดโลก สามารถสร้างความแปลกใหม่และความแตกต่างที่สะท้อนให้เห็นถึง “ความเป็นไทยในรูปแบบสากล” ภายใต้กรอบของมิติดังต่อไปนี้

(๑) การสร้างความมั่นคง (Going Secure) ให้กับระบบเศรษฐกิจ โดยปรับโครงสร้างการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพและข้อจำกัดของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับภาคเกษตรและบริการมากขึ้นในสาขาที่โดดเด่นมากๆ เช่น การท่องเที่ยว บริการทางการแพทย์ สมุนไพร เป็นต้น ด้วยการสร้าง Value Creation เพื่อผลักดันให้ SMEs ไทยเติบโตอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

(๒) สร้างการเติบโตบนรากฐานวัฒนธรรมอันดีงาม (Going Cultural) ไปใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาเศรษฐกิจ ผสมผสานกันอย่างลงตัว ด้วยความสร้างสรรค์

(๓) ใส่ใจและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Going Green) โดยการนำเอาองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการผลิตอย่างเหมาะสม กลมกลืน และสมดุลกับวิถีธรรมชาติ เป็น Green Economy, Low Carbon Society

๒.๒ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่หายไปจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะพยุงภาคการท่องเที่ยวที่เคยสร้างมูลค่ากว่า ๒.๙ ล้านล้านบาท (ร้อยละ ๒๐ ของ GDP) และมีการจ้างงานกว่า ๘.๓ ล้านตำแหน่งในปี ๒๕๖๒ ได้เนื่องจาก (๑) รายได้จากไทยเที่ยวไทยปกติมีสัดส่วนเพียง ๑ ใน ๓ ของรายได้ภาคท่องเที่ยวทั้งหมดเท่านั้น (๒) ปัจจุบันการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวยังกระจุกตัวในบางจังหวัดและบางช่วงเวลา (๓) ผลของมาตรการกระตุ้นไทยเที่ยวไทยยังจำกัด

๒.๓ คนจำนวนมากต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาทำงานจากบ้าน เพื่อหลีกเลี่ยงการระบาดของโรค แต่การอุปโภคบริโภคยังเป็นสิ่งจำเป็น หลายคนจึงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอย หันมาใช้ธุรกิจบริการดิจิทัลมากขึ้น การซื้อผ่านแอปพลิเคชันทำได้ง่ายและรวดเร็ว ผู้ประกอบการก็เพิ่มการให้บริการผ่านแพลตฟอร์มเหล่านี้มากขึ้นด้วย ถือเป็นโอกาสเติบโตของธุรกิจบริการดิจิทัล อย่างธุรกิจ e-Commerce ธุรกิจรับส่งพัสดุด่วน (Parcel Delivery) และธุรกิจขนส่งอาหาร (Online Food Delivery) โดยเฉพาะ Online Food Delivery โตขึ้นมากกว่าสามเท่าเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน การเติบโตอย่างก้าวกระโดดนี้สะท้อนจากข้อมูล “Google Trend” ของคำค้นหา e-Commerce และ Logistic รวมถึงคำค้นหาด้าน Parcel Delivery และ Online Food Delivery

๒.๔ การยกระดับพัฒนาทักษะความสามารถของตน โดยเฉพาะกระบวนการ Upskill/Reskill เพื่อให้แน่ใจว่าเราก้าวทันกับยุคดิจิทัลในวันหน้าเมื่อหุ่นยนต์จะมาแย่งงานเราแล้ว เราจะปรับบทบาทเป็นผู้บังคับ

ควบคุมหุ่นยนต์ มากกว่าที่จะถูกหุ่นยนต์แทรกตัวก้าวขึ้นมาเป็นตัวละครเอกในตลาดแรงงานอย่างที่หลายๆ ภาคส่วนกำลังกังวลกันอยู่ทุกวันนี้

๒.๓.๓ การแก้ปัญหาความเลื่อมล้ำด้านรายได้ทางการเกษตร (ธนาคารแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๒)

นโยบายแก้ไขความเหลื่อมล้ำของต่างประเทศและไทยในช่วงที่ผ่านมา

๑. บทเรียนจากต่างประเทศ

ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าว หลายประเทศล้วนมุ่งแก้ไขปัญหาจากฐานรากของประเทศ ซึ่งหมายถึงชุมชนชนบทและเกษตรกร ให้มีความกินดีอยู่ดี มีรายได้สูงขึ้นเพื่อลดช่องว่าง ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นเพื่อจูงใจให้เกษตรกรยังคงดำรงอาชีพนี้ ต่อไปเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารของประเทศ สามารถจำแนกได้ ๕ มาตรการหลัก ๆ ดังนี้

(๑) ให้การสนับสนุนทางด้านการเงิน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและลดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น รัฐบาลจีนได้กำหนดนโยบายที่สนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการขยายบริการด้านเงินกู้ผ่านการแนะนำ ให้ธนาคารพาณิชย์เพิ่มประเภทของหลักทรัพย์ค้ำประกันที่หลากหลายขึ้น เพื่อให้การกู้เงินทำได้ง่ายขึ้น และในเวียดนามรัฐบาลได้ทุ่มเงินเป็นจำนวนกว่า ๖ หมื่นล้านเวียดนามดอง เพื่อใช้พัฒนาการเกษตรเทคโนโลยีขั้นสูงผ่านระบบการปล่อยสินเชื่อที่สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

(๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จีนได้จัดให้มีกองทุนน้ำชลประทานที่มีประสิทธิภาพ มีน้ำดื่มที่สะอาด มีไฟฟ้าเข้าถึง และมีถนนสู่ชนบท เพื่อเพิ่มรายได้ในพื้นที่ชนบทที่เติบโตช้า และไนจีเรีย รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณกว่าร้อยละ ๓๐ หรือประมาณ ๘.๖๑๒ ล้านล้านไนรา ในภาคการลงทุนโดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน ภาคเกษตรกรรม พลังงาน คมนาคมขนส่ง และสาธารณูปโภค เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม ด้านการเกษตร

(๓) สนับสนุนการเพาะปลูก รัฐบาลเวียดนามได้มีนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างระบบให้น้ำแบบอัตโนมัติในอัตราร้อยละ ๓๐ ให้กับเกษตรกรที่เปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงแทนพืชเดิม ที่ให้ผลตอบแทนต่ำและได้สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากเป็นการเพาะปลูกที่สร้างประสิทธิภาพ ทางเศรษฐกิจได้มากกว่าแบบดั้งเดิมหลายเท่า ซึ่งเกษตรกรได้ให้ความสนใจ เช่น เกษตรกรในนครโฮจิมินห์ที่หันมาปลูกต้นบอนไซและผักอินทรีย์แทนข้าวและอ้อย ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่สูงขึ้น ในทางเดียวกัน แอฟริกาใต้ได้มีการปฏิวัติเขียวเกิดขึ้น ทำให้มีการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ระบบชลประทาน และเทคโนโลยี สำหรับการเกษตร ซึ่งรวมถึงระบบการบริหารจัดการฟาร์ม

(๔) การใช้แพลตฟอร์ม E-commerce ในการช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อเป็นช่องทางการสร้างงาน และสร้างรายได้รัฐบาลจีนได้เห็นความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนา E-commerce ในชนบท โดยการเพิ่มเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์ ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มช่องทางการขายผลผลิตของตนเอง และลดต้นทุน การผลิตรวมทั้งค่าขนส่ง

(๕) อื่นๆ เช่น การพัฒนาการศึกษา ทักษะ ประสบการณ์ ทัศนคติ การปรับตัวและเทคโนโลยี มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำดังจะเห็นได้จากไนจีเรียที่นำประเทศเข้าสู่การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีชีวภาพด้านพืช โดยการอนุญาตและขึ้นทะเบียนฝ้ายบีทีจำนวน ๒ พันธุ์ ทำให้เกษตรกรสามารถใช้เมล็ดพันธุ์ดังกล่าวในการเพาะปลูกซึ่งให้ผลผลิตมากกว่าพันธุ์ปกติ

ในขณะที่เกาหลีใต้แนวโน้มของคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ได้หันมายึดอาชีพเกษตรกร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้กับการเกษตรมากขึ้น จึงทำให้แนวโน้มการทำ Smart Farming ในเกาหลีใต้เพิ่มมากขึ้น และรัฐบาลก็ได้ให้การส่งเสริมโดยมีโปรแกรมการอบรมและโครงการเรียนฟรีแก่เกษตรกรรุ่นใหม่ และมีทุนส่งเสริมให้กับ**ธุรกิจ**การเกษตร เพื่อส่งเสริมสตาร์ทอัพทางการเกษตรและเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ลงสู่ชนบทอีกด้วย

๒. นโยบายหน่วยงานภาครัฐในไทยที่ผ่านมา

ในภาพรวมนโยบายภาครัฐของไทยที่มุ่งยกระดับรายได้ของเกษตรกรไทยและมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในกลุ่มของเกษตรด้วยกันเองมีเช่นเดียวกับของต่างประเทศ ดังนี้

๑) ให้การสนับสนุนด้านการเงิน ผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เช่น (๑) การสนับสนุนสินเชื่อในการผลิตและการจัดหาปุ๋ยผ่านสถาบันเกษตร เพื่อให้เป็นทุนหมุนเวียนในการผลิตและจัดหาปุ๋ยมาจำหน่ายให้กับเกษตรกร และ (๒) โครงการพักชำระหนี้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อบรรเทาภาระหนี้สิน ลดต้นทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อนำเงินที่ต้องส่งชำระไปฟื้นฟูตนเอง ปรับปรุงระบบการผลิต ลงทุนในการเพาะปลูก และค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รัฐบาลมีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง รวมทั้งเพิ่มแหล่งต้นทุนกักเก็บน้ำเพื่อช่วยในการกระจายน้ำแก่ประชาชนในพื้นที่ในช่วงฤดูแล้ง

๓) สนับสนุนการเพาะปลูก รัฐบาลได้สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์และจัดทำโครงการปุ๋ยผสมใช้เองผ่านสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้ปุ๋ยมีแร่ธาตุเหมาะกับสภาพดินและพืชที่เกษตรกรจะเพาะปลูก ซึ่งเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตและทำให้เกษตรกรมีกำไรเพิ่มขึ้น

๔) อื่นๆ มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งมีหน่วยงานคอยเป็นพี่เลี้ยง เพื่อให้เกษตรกรเกิดความรู้ความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้กับไร่นาของตนเองได้ รวมทั้งส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต จำหน่ายและบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อลดต้นทุน

๒.๓.๔ สถานการณ์จังหวัดสระแก้ว

ในปี ๒๕๖๓ พิจารณาด้านประชาชนในเรื่องของคุณภาพชีวิต จากตารางที่ ๒.๑ ข้อมูลของคุณแม่วัยใส จังหวัดสระแก้วมีจำนวนคุณแม่วัยมากที่สุดในประเทศถึง ๔๙.๘/๑,๐๐๐ คน (ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านเพศภาวะและสุขภาพสตรีมหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๖๓) ระบุว่าคุณแม่วัยใสส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ ๑๕ ปีมากที่สุด และตั้งครรภ์ที่อายุน้อยที่สุด คือ ๑๒ ปี โดยส่วนใหญ่ คือร้อยละ ๖๒.๙๐ มีแฟนอายุ

มากกว่าตนเอง อายุเฉลี่ยของผู้ชายที่ ๒๐-๓๐ ปี คุณแม่วัยใสส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุดร้อยละ ๑๒.๕๐ มัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ ๗.๗๐ ประถมศึกษาร้อยละ ๓.๑๐ งานวิจัยยังระบุว่าคุณแม่วัยใสส่วนใหญ่ไม่คุมกำเนิดในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกและเกือบสองในสามไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ ซึ่งสะท้อนปัญหาการป้องกันที่ไม่ดีพอ ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าในเรื่องการเตรียมความพร้อมสู่การมีครอบครัว ดังนั้น ควรจะมีหน่วยงานด้านสาธารณสุขเข้าไปแนะนำนักเรียนในโรงเรียน การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดของพ่อแม่ผู้ปกครองให้มากขึ้น ตลอดจนการสอดส่องดูแลการใช้สื่อสังคมออนไลน์และการเข้าถึงสื่อออนไลน์ต่างๆ ของกลุ่มวัยรุ่น รวมทั้งเสริมทักษะวิชาชีพ ด้วยการจัดอบรมระยะสั้น เพื่อให้เกิดการจ้างงาน ซึ่งจะทำให้อัตราการเกิดคุณแม่วัยใสลดลงได้ระดับหนึ่ง

ตารางที่ ๒.๑ ๕ จังหวัดที่มีคุณแม่วัยใสมากที่สุด

(ต่อ ๑,๐๐๐ คน)

จังหวัด	**จำนวน (คน)**
สระแก้ว	๔๙.๘๐
ตาก	๔๗.๖๐
บึงกาฬ	๔๗.๔๐
ระนอง	๔๗.๑๐
หนองบัวลำภู	๔๖.๘๐

ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๖๓

ตารางที่ ๒.๒ แสดงลำดับจังหวัดที่มีสัดส่วนคนยากจนสูงสุด ลำดับ ๑-๑๐ แรกปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๖๒

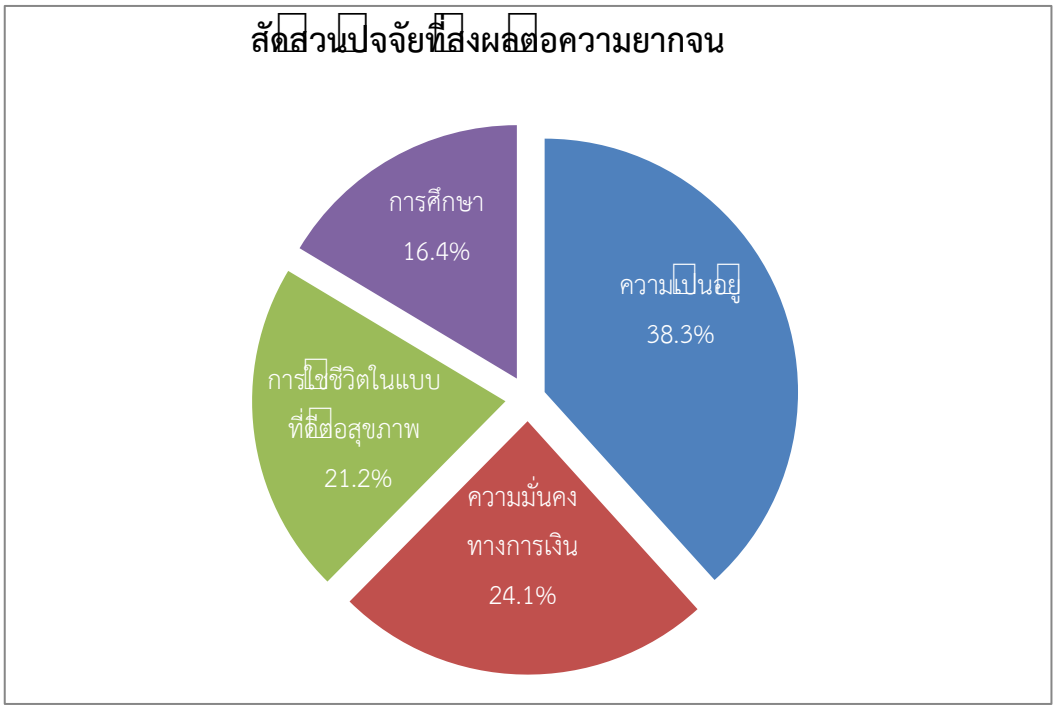
ปี พ.ศ.	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	อันดับ ๔	อันดับ ๕	อันดับ ๖	อันดับ ๗	อันดับ ๘	อันดับ ๙	อันดับ๑๐
๒๕๖๒	ปัตตานี (๒๙.๗๒)	นราธิวาส (๒๕.๕๓)	แม่ฮ่องสอน (๒๕.๒๖)	ตาก (๒๑.๑๓)	กาฬสินธุ์ (๒๐.๒๑)	**สระแก้ว** (๑๘.๗๔)	พัทลุง (๑๘.๖๗)	ชัยนาท (๑๗.๘๙)	อ่างทอง (๑๗.๓๒)	ระนอง (๑๖.๔๓)
๒๕๖๑	แม่ฮ่องสอน (๔๙.๑๓)	ปัตตานี (๓๙.๒๗)	กาฬสินธุ์ (๓๑.๒๖)	นราธิวาส (๓๐.๑๐)	ตาก (๒๘.๙๗)	ชัยนาท (๒๗.๗๒)	**สระแก้ว** (๒๖.๖๘)	พัทลุง (๒๔.๙๓)	อำนาจเจริญ (๒๓.๕๕)	อ่างทอง (๒๓.๔๐)
๒๕๖๐	ปัตตานี (๓๔.๒๐)	นราธิวาส (๓๔.๑๗)	แม่ฮ่องสอน (๓๓.๓๓)	กาฬสินธุ์ (๓๒.๙๖)	นครพนม (๒๗.๗๘)	ตาก (๒๗.๑๘)	ชัยนาท (๒๖.๒๑)	บุรีรัมย์ (๒๐.๙๙)	**สระแก้ว** (๑๙.๐๓)	พัทลุง (๑๘.๖๗)
๒๕๕๙	แม่ฮ่องสอน (๓๙.๒๑)	นราธิวาส (๓๗.๓๐)	ปัตตานี (๓๕.๙๘)	กาฬสินธุ์ (๓๑.๙๙)	นครพนม (๓๐.๒๔)	ชัยนาท (๒๘.๓๔)	ตาก (๒๗.๕๔)	บุรีรัมย์ (๒๔.๓๒)	อำนาจเจริญ (๒๔.๐๐)	น่าน (๒๒.๗๓)
๒๕๕๘	ปัตตานี (๓๔.๙๑)	แม่ฮ่องสอน (๓๒.๑๙)	ตาก (๒๔.๔๘)	บุรีรัมย์ (๒๓.๓๔)	ยะลา (๒๑.๓๔)	น่าน (๒๑.๐๑)	ชัยนาท (๑๙.๖๔)	นราธิวาส (๑๙.๕๐)	กาฬสินธุ์ (๑๗.๗๘)	กาญจนบุรี (๑๗.๖๓)
๒๕๕๗	แม่ฮ่องสอน (๔๖.๐๘)	นราธิวาส (๔๕.๑๓)	กาฬสินธุ์ (๔๒.๖๗)	ปัตตานี (๓๙.๑๕)	บุรีรัมย์ (๓๙.๑๓)	ตาก (๓๖.๕๓)	ยะลา (๓๒.๘๓)	น่าน (๒๘.๘๐)	เชียงราย (๒๖.๘๓)	นครพนม (๒๔.๘๙)
๒๕๕๖	แม่ฮ่องสอน (๖๕.๑๖)	ปัตตานี (๓๗.๔๔)	นราธิวาส (๓๕.๓๑)	ตาก (๓๔.๐๐)	นครพนม (๓๑.๑๓)	กาฬสินธุ์ (๓๑.๐๓)	มุกดาหาร (๒๙.๒๖)	หนองบัวลำภู (๒๗.๓๘)	บุรีรัมย์ (๒๕.๓๕)	อุบลราชธานี (๒๔.๒๕)
๒๕๕๕	แม่ฮ่องสอน (๖๓.๑๗)	ปัตตานี (๔๖.๘๐)	นราธิวาส (๔๒.๗๓)	กาฬสินธุ์ (๓๙.๘๐)	ศรีสะเกษ (๓๖.๐๗)	ตาก (๓๕.๙๓)	นครพนม (๓๕.๒๘)	สกลนคร (๓๔.๒๕)	บุรีรัมย์ (๓๑.๖๑)	มุกดาหาร (๓๐.๘๐)
๒๕๕๔	แม่ฮ่องสอน (๕๘.๘๕)	ตาก (๔๓.๕๐)	ศรีสะเกษ (๓๕.๘๙)	บุรีรัมย์ (๓๓.๖๗)	ปัตตานี (๓๓.๓๙)	ยโสธร (๓๒.๔๕)	กาญจนบุรี (๓๒.๑๙)	นครพนม (๓๒.๑๑)	ราชบุรี (๓๐.๑๐)	กาฬสินธุ์ (๒๘.๕๕)
๒๕๕๓	แม่ฮ่องสอน (๗๐.๓๙)	ศรีสะเกษ (๕๕.๗๙)	ปัตตานี (๕๔.๒๖)	กาฬสินธุ์ (๕๑.๖๔)	นครพนม (๔๖.๔๑)	ตาก (๔๕.๘๗)	**สระแก้ว** (๔๐.๗๐)	นราธิวาส (๓๕.๒๔)	บุรีรัมย์ (๓๒.๘๒)	อุตรดิตถ์ (๓๐.๖๙)
๒๕๕๒	แม่ฮ่องสอน (๗๔.๓๙)	ศรีสะเกษ (๕๘.๗๓)	นราธิวาส (๕๔.๙๔)	กาฬสินธุ์ (๕๑.๑๘)	ปัตตานี (๔๙.๖๕)	บุรีรัมย์ (๔๗.๑๘)	**สระแก้ว** (๔๑.๗๓)	ยะลา (๓๘.๖๖)	ตาก (๓๗.๖๑)	นครพนม (๓๗.๐๖)
๒๕๕๑	แม่ฮ่องสอน (๗๐.๓๙)	กาฬสินธุ์ (๕๗.๐๐)	ศรีสะเกษ (๕๔.๘๗)	ปัตตานี (๕๑.๐๗)	**สระแก้ว** (๔๖.๒๕)	บุรีรัมย์ (๔๒.๘๔)	นครพนม (๔๐.๘๒)	นราธิวาส (๔๐.๑๓)	ตาก (๓๙.๗๐)	ชัยภูมิ (๓๙.๖๓)
๒๕๕๐	แม่ฮ่องสอน (๗๔.๔๐)	นราธิวาส (๕๓.๔๐)	ศรีสะเกษ (๔๘.๙๓)	**สระแก้ว** (๔๘.๒๒)	บุรีรัมย์ (๔๗.๒๙)	ปัตตานี (๔๔.๙๙)	สุโขทัย (๔๑.๕๓)	กาฬสินธุ์ (๔๐.๒๓)	ชัยภูมิ (๓๙.๗๔)	ตาก (๓๗.๐๘)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๒

ตารางที่ ๒.๓ มิติและตัวชี้วัดที่ส่งผลต่อความยากจน

มิติ	ตัวชี้วัด	อัตราส่วนการส่งผลต่อความยากจน
การศึกษา	จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา	๑๑.๓
	การเข้าเรียนล่าช้า	๑.๘
	การอยู่อาศัยร่วมกับพ่อแม่	๓.๓
การใช้ชีวิตในแบบที่ดีต่อสุขภาพ	น้ำดื่ม	๙.๐
	การดูแลตัวเอง	๑.๗
	การขัดสนด้านอาหาร	๑๐.๕
มิติ	**ตัวชี้วัด**	**อัตราส่วนการส่งผลต่อความยากจน**
ความเป็นอยู่	การกำจัดขยะ	๑๕.๒
	การใช้อินเตอร์เนต	๑๒.๐
	การถือครองทรัพย์สิน	๑๑.๒
ความมั่นคงทางการเงิน	การออม	๓.๖
	ภาระทางการเงิน	๔.๘
	บำเหน็จ/บำนาญ	๑๕.๗

ภาพที่ ๒.๒ สัดส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อความยากจน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๒

จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตารางที่ ๒.๒ จังหวัดสระแก้ว เป็นจังหวัดอันดับ ๑-๑๐ ของทั้งประเทศที่มีสัดส่วนคนยากจนที่ติดอันดับต่อเนื่องมาหลายปี และจากตารางที่ ๒.๓ ปัญหาใหญ่ของความยากจน ในปี ๒๕๖๒ อาจเกิดจาก

(๑) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ร้อยละ ๓๘.๓ ปัญหาหลักของประชาชนจังหวัดสระแก้ว อาจเกิดจากปัญหาการถือครองทรัพย์สิน (เอกสารสิทธิ์ในที่ดิน)

(๒) ความมั่นคงทางการเงิน ร้อยละ ๒๔.๑ ปัญหาหลักของประชาชนจังหวัดสระแก้ว อาจเกิดจากการมีปัญหนี้สินที่มากและการออมที่น้อย รวมถึงไม่มีการออมในระยะยาว

(๓) การใช้ชีวิตที่ดีต่อสุขภาพ ร้อยละ ๒๑.๒ ปัญหาหลักของประชาชนจังหวัดสระแก้วอาจเกิดจากการดูแลตัวเองที่ไม่ค่อยดีและอาจเกิดการขัดสนด้านอาหาร

(๔) ด้านการศึกษา ร้อยละ ๑๖.๔ ปัญหาของประชาชนจังหวัดสระแก้ว อาจเกิดจากการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นลดลงหรือมีการเข้าเรียนช้าลง